

HUNEYN VADİSİ NERESİ?

Nureddin Yıldız Hocaefendi'nin 21.09.2008 tarihli (50.)Hayat Rehberi dersidir.

Bismillahirrahmanirrahim

Elhamdülillahi Rabbil âlemin ve sallallahu ve selleme ala seyyidina Muhammedin ve ala alihi ve sahbihi ecmain

Değerli Kardeşler,

Kur'an'ı Kerim'de Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimize ait gerek kişisel hayatına ve gerekse ümmeti ile ilgili olan o dönemde yaşanmış olaylara ait olan ayetler asla tarihi bilgi olsun diye Kur'an'da değildir. Kur'an'ı Kerim ibret ve ders kitabı olduğuna göre eğer Allah peygamberine ait bir günlük olayı Kur'an'da anlatıyor biz de onu Ramazan'da, mezarda, düğünde her yerde okuyorsak bu asla bir tarihi bilgi değildir. Üzerinden ibadet yapılan bir derstir. Hanımlarıyla konuşmalarını anlatıyor Kur'an. Ne için? Müminler ders çıkarsın diye. Hanımlarının ona yaptığı küçük bir komployu Kur'an'ı Kerim sure ismi yaparak bize anlatıyor. Tahrim Suresi diyor. Tahrim Suresi Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in iki hanımının birleşip Efendimiz'e yapmak istedikleri yarı espri yarı intikamlı bir komploya karşı Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in moralinin kırılmasından kaynaklanan olayı anlatan bir suredir. Sure ismidir. Bu Müslümanlara bin dört yüz sene öncesine ait bir aile ortamından iktibaslar, nostaljik hatıralar anlatmıyor Allah Teala. Kur'an öğüt kitabıdır. Hikâye kitabı değildir. Eğer Allah bir meseleye dikkatimizi çekiyorsa o mesele ayrıntı değildir. Özdür. Esastır. Temel fikirdir. Mesela bir Uhud Savaşı Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hayatında en derin olaylardandır. Yirmi üç yıllık büyük bir sireti nebinin bir gününü oluşturduğu halde yıllarca izi gitmemiş bir olayın adıdır. Bakıyoruz Kur'an'ı Kerim Uhud Savaşı'nda kim vurdu, kim yaraladı, kim kaçtı böyle ayrıntılara girmiyor. Orada o savaşa katılanların zihinlerinde tasarladıkları şeyleri anlatıyor. Biz bir savaşın filmi seyretmek istediğimiz zaman ne görmek isteriz. O Uhud Savaşı'nı anlatan sayfalar dolusu ayetlerde yok. Bir iki sahabenin zihnine takılan bir konu var. Onu almış Allah Teâlâ.

Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in katıldığı son savaş olan Tebuk Gazvesi İslam'ın en güçlü en kalabalık askeri hareketidir. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in sağlığında yapılan yaklaşık elli gün sürmüştür. Kırk binden fazla sahabe mücahit olarak bu orduya katılmıştır. Ve en önemlisi Tebuk Gazvesi o dönemin en büyük devleti olan Roma İmparatorluğu'nun uzantılarına karşı yapılmış bir hareketti. Çok riskli ve çok zahmetli. Kur'an'ı Kerim Tövbe Suresi'nde uzun uzun sayfalarca bu savaştan söz ediyor. Ama iki bin kilometreye yakın yolu yaya nasıl yürüdüklerinden vesaire ondan söz etmiyor. Dikkat ediniz Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in elli gün binek üzerinde cihad ettiği Ashabı kiramın açlık çektiği, susuzluk çektiği enteresan zorluklarla karşılaşmış ve bir imparatorluğa karşı yapılmış bir cihad bu. Adı üstünde savaş, adı üstünde zorluk, adı üstünde sıkıntı. Ve büyük bir seferberlikle yapılabilmemiş herkes elindekini tabağındakini getirerek yapılabilmemiş böyle müthiş bir şey. Kur'an'ı Kerim bu Tebuk Gazvesi'nden söz eden ayetlerin büyük bölümünü cihadın o gazvenin içinden değil Medine'de geri kalıp o cihada katılmayan üç sahabeden anlatıyor. Cephede başta Peygamber aleyhisselatu vesselam olmak üzere kırk binden fazla sahabe var. Büyük zorluklarla karşılaşmış. Çölde sekiz yüz küsur kilometre yol kat edilmiş. Ve üç kişi bir deveyi nöbetleşerek binebiliyorlar. On kilometre biri gidiyor. İniyor on kilometre biri biniyor. Bu şekilde bir zorluk var. Ayaklarında terlik yok. Terlik olmadığı için güneş ayaklarını yakmış. Sarıklarını çözmüşler. Ayaklarına sargı bezi gibi bağlamışlar. O şekilde yola devam etmişler. Onları hadislerden öğreniyoruz. Tarih kitaplarından öğreniyoruz. Büyük savaş ki imparatorluğa karşı gözdağı olarak yapılıyor. Allah takdir etmese orada binlerce sahabe şehit olarak geri gelebilirdi. Aynı bölgeye çünkü Halid İbni Velid komutasında yapılan Mute operasyonu yapıldı daha sonra. Mute operasyonunda

büyük şehitler verildi. Yani aynı bölgede aynı ordulara karşı yapılmıştı. Bu kadar ağır riskli bir olayda Kur'an'ı Kerim gibi bir kitap Peygamberin cephesinden söz ediyor yani. Tebuk Gazvesi'ni anlatacağını söylüyor ayetler. Cephede Peygamberi bırakıyor. Medine'de üç tane sahabe tembellik yapıp cihada gitmemişler sayfalarca onların halini anlatıyor, nasıl geri kaldıklarını. Savaş diye bir dosya açılmış. Adına Tebuk Gazvesi denmiş Kur'an'ı Kerim o savaştan söz etmiyor. Savaşa katılmamış üç kişiden söz ediyor. Biz bu filmde kılıç şakırtıları, kalkan, mızrak filan seyretmek istiyorduk. Kur'an'ı Kerim onu bırakıyor geliyor, bu tarafta savaşa katılmayan evinde oturan üç tane sahabenin hayatını anlatıyor. Bize göre dikkat edilmemesi gereken, dipnot olarak üç kişide katılmamıştı. Onlar Medine'deydiler, cezalandırıldılar diye dipnota konacak şey başlık olmuş Kur'an'da. Bu neyi gösteriyor? Allahu Teâlâ'nın nazarında önemlilik listesi neyse Kur'an ona işaret ediyor demek ki. Önemli olan o.

Kur'an tarih kitabı değil. Coğrafya kitabı değil ders kitabıdır. Ve bu ders kıyamete kadar geçerlidir. Dolayısıyla ben Allah'a iman eden peygamberine aleyhisselatu vesselam iman eden bir mümin olarak Ebubekir'in, Ömer'in, Halid'in Kur'an'dan anladığını anlayıp onların girdiği yere gireceksem cennet emelim varsa Kur'an'ın işaret ettiklerine Kur'an kadar önem vermek zorundayım. Eğer Kur'an Tebuk Gazvesi'nde kırk bin kılıç kuşanmış mızrağıyla düşmana saldırmaya giden kırk bin mücahidi bırakıp evinde oturan ve o cihaddan geri kalan Peygamberini ve dinini Allah'ı yalnız bırakan üç kişiyi Tövbe Suresi'nin neredeyse onda birini işgal edecek kadar uzun uzun anlatıyor, onlar evinde oturdular. Tembellik yaptılar. Peygamberi yalnız bıraktılar, dünya onlara daraldı diye Allah onlardan anlatıyorsa demek ki mühim olan evinde oturanlardır. Kur'an'a ayet konusu oluşturacak düzeyde hararetli olanlar evinde oturanlar demek ki.

Aynı olayı kardeşler, bugünkü ders konumuz olan Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin sağlığında girilmiş altmış üç savaştan sadece üç tanesinde hezimet alındı. Biri Uhud'dur, bir Mute'dir, biri de Huneyn Gazvesi'dir. Altmış üç savaş yapıldı efendimizin sağlığında sekiz senede. Bunların altmışı düşmanın mağlubiyeti, kâfirlerin, müşriklerin mağlubiyetiyle sonuçlandı. Üçünde de Ashabı kirama zayıt verdiler. Mute Savaşı yetmiş beş bin kişinin önünde üç bin kişilik bir ordu gittiler. Onlar bir küçük operasyona gitmişlerdi. Ordu çok büyük çıktı. Oradan Halid Bin Velid'in taktiğiyle, manevrayla kaçıp geri geldiler. Üç bin kişinin tamamını şehit vermektan kurtardığı için Halid bin Velid'i Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem tebrik etti. Operasyon planlandığı gibi çıkmadı. Ama orası mağlubiyet olarak sonuçlandı. Sonra Halid Bin Velid sadece iki sene sonra Yermük'de iki yüz bin kişi olarak karşısına çıkan o orduya yirmi beş bin kişiyle cevap verdi. Ve tamamını doğradı Allah'ın izniyle. Elhamdülillah. Demek ki Halid'in şöyle bir gerilmesi gerekiyormuş. O gerilme için Allah önüne böyle bir Mute sıkıntısı çıkardı. Uhud'daki olayı da biliyoruz. Yaygın bilgilerimiz arasındadır.

Huneyn önemli bir olay arkadaşlar. Ama başta yaptığım mukaddime çok önemli. Huneyn Kur'an'ı Kerim'de zikrediliyor. Tarihi değeri çok yüksek değil aslında. Ama Kur'an'ı Kerim'de üç ayete konu olmuş. Ve özellikle Allah Teâlâ müminlerin kıyamete kadar Huneyn vakasını hatırlamalarını istiyor. Bundaki hikmeti bizim anlamamız lazım arkadaşlar. Huneyn olayı nedir? Hepimizin bildiği gibi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ve Ashabı kiram on üç yıl Mekke'de dikiş tutturamadılar. Müşrikler eman vermediler. Müşriklerin bu baskıları üzerine Ashabı kiram sonra da Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem bildiğiniz gibi Medine-i Münevver'e -önce Yesrib sonra da Medine oldu- hicret ettiler. Ama Medine-i Münevver'de İslam Devleti kurulmuş olmasına rağmen ve her şeyin rayına oturmuş olmasına rağmen iki sıkıntı söz konusuydu. Bir: namaz Kâbe'ye doğru kılınıyor. Kâbe'nin içi putlarla dolu. Kiblesini kurtaramamış bir din, güçlü kabul edilmiyordu. Bu bir. İki: İbrahim aleyhisselamın torunlarıyız numarasıyla Mekke'deki müşrikler, bütün Arap Yarımadası'nın

doğal önderi sayılıyorlardı. Hangi köye gitsen "yahu Müslüman olun" diye teklif götürdüğünde Kureyşliler: "niye Müslüman olmadı ki madem doğrusunuz siz" diye insanlar inanıp inanmayıp bir bahane sürüyorlardı ileri. Dolayısıyla İslam'ın manevi olarak içinde putlar bulunan Kâbe'yi kurtaramaması bir sıkıntıydı. Maddi planda da müşriklerin elinden Kâbe kurtulmadıkça insanlar teveccüh etmiyorlardı İslam'a. Hem manevi hem de siyasi gerekçelerle Mekke'nin müşriklerin elinden kurtarılması lazımdı. Böyle bir sıkıntı vardı. Ashabı kiram farklı zamanlarda bunu denemek istediler. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in iznine takıldılar. Allahu Teâlâ'nın müsaadesi olmadığı anlaşıldı.

Hicretten sekiz sene sonra bir Ramazanı Şerif gününde Ramazan'ın onunda Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem ordunun hazırlanmasını emretti. Sekiz yıl önce dört yüz aile Mekke'den Medine'ye hicret etmişti. Dört yüz bir iki rakam fark ediyor. Dört yüz kişilik bir aileydi. Yani bin kişi diyebiliriz toplam hicret eden Müslüman sayısına aile bazına bölündüğünde. Sekiz yıl sonra on bin mücahit askerle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'nin üzerine yürüdü. Dört yüz kişiden on bini asker olan bir nüfusa ulaşıldı. On bin kişiyle Mekke'nin üzerine yüründü. Mekke, sabah namazında Mekke'ye farklı yerlerden giriş yapıldı. Öğle ezanını Bilali Habeşi Kâbe'de okudu. Hık edemediler. Şirk yerle bir edildi. Böylece Mekke, manevi bir engel olmaktan, siyasi kondüktörü tıkayan bir baraj olmaktan kurtarılmış oldu. Mekke fethedildi.

Yirmi Ramazan yani on gün sonra Efendimiz salla Mekke'yi şirkten puttan her şeyden temizledi. Ve o gün Mekke nüfusu topluca Müslüman olmak zorunda kaldılar. Aslında ikna olmamışlardı. Seçimlerin galibi partiye girdiler. Üye oldular ona. O zaman da usul böyleydi, bu zaman da böyledir. Bunların iki bin tanesi Müslüman olanların iki bin tanesi "biz de katılalım bu orduya ya, geç kalmışız bile cihaddan geç kaldık hemen bize bir görev ver ya Resûlullah" diye yönetim kuruluna da girmek istediler. Şimdiki deyimlerle anlatıyorum. Çünkü bu ayetler baştan beri vurguladığım gibi kıyamete kadar ders olsun diye mezarlıkta okunsun diye değil, ölüye ait bir faydası yok bu ayetin. Mezarlıktakine değil, dirilere, dünyayı yönetmeye talip olanlara ders olsun diye Allahu Teâlâ bu ayetleri Kur'an'ı Kerim'e koydu. Peygamberi'nin başından geçti olaylar, ashabın başından geçti. Ashabın izinden gidiyoruz, Peygamberin ümmetinin devamıyız diyen herkes bu olaydan ders çıkarсын istiyor Allah Teâlâ biz de kendimize ders çıkaracağız.

Peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'ye on bin kişilik bir orduyla geldi. Mekkeliler Müslüman oldular. İki bin tanesi "biz de katıldık ya Resûlullah geç bile kalmışız bu cihaddan" vesaire dediler. Mekke'nin fethiyle ilgili ayrıntıları geçiyorum. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'den sonra ikinci büyük mevki durumunda olan Taif'e doğru hazırlık yaptı. Beş on gün Mekke-i Mükerrreme'de kaldı. Bayramı Mekke'de geçirdi. Mekke'de bayramdan sonra bayramdan beş gün sonra Taif'e gitmek üzere, fetih yapmak, Taif'i de ele geçirmek gerekiyor. Çünkü Taif, Mekke'den sonraki ekonomisi en güçlü ve ziraatla ticaretin yoğun olduğu bir yer o zaman. Orası senin elinde olmadıkça ikinci bir Mekke üreyecek oradan diye Taif, Taif biliyorsunuz dağlık yolla 70 km Mekke'ye bir mesafede bir şehir. Bu arada Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem Hevazin isimli bir kabile var, Mekke ile Taif arasında. "Kureyş Muhammed'in önünde duramadı, biz Muhammed'in önünde dururuz" gibi bir vesveseyle ordu kurduklarına dair haber geldi.

Adamlar aslında kalabalık ordusu olan bir kabile de değil. Fakat şöyle bir mantık gütmüşler. Bu Muhammed bizi gelip nasıl olsa öldürecek, putumuzdan vazgeçmektense ola ki Muhammed'i biz öldürürüz, Kureyş'in yerine geçeriz. Aslında Kureyş'in mirasını istiyorlar şimdi. Ağalık mirasına oturmak istiyorlar. Bunlar birleştiler, işte on bin kişiye yakın bir çapulcu sürüsü topladılar. Efendimiz

sallallahu aleyhi ve sellem istihbarat aldı ki Hevazin isimli kabile ciddi bir hareket içerisinde. İstihbaratçı gönderdi, "doğru ya Resûlullah, böyle" dediler. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem o zaman Taif'ten önce onların işini görelim, onlara bir uğralım diye plan yaptı. 25 km, hacıların Arafat diye gittikleri yerden on beş km daha yaklaşık ileri giderseniz Huneyn diye bir Vadi var. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem bayramın sekizinci gününde on bin Medine'den getirdiği mücahit, iki bin de Mekke'den yeni gelmiş, yeni Müslüman olmuş, cihad ordusuna katılmışlarla on iki bin kişilik orduyla Huneyn'e doğru yola çıktı.

Müşrikler Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in ordusuyla geldiğini anladılar. Bir kere de ortaya atıldıkları için geri de adım atmak istemediler. Liderleriyle oturup şöyle karar aldılar: Bizi nasıl olsa öldürecek Muhammed, ulan birkaç kişi de biz öldürelim ki öyle öldürsün bizi. Deli işte deli. Kâfir akıl yok bir şey yok. Bu mantıkla fakat çok kaliteli bir plan yaptılar: İki tane büyük dağ düşünün ortasında bir Vadi var. Siz, Taif'e doğru gitmek için iki dağın ortasından tünel gibi geçmeniz gerekiyor bunlar on bin tane okçu, o zamanın silahları olan ok vesairelerle iki dağı kuşattılar. Dağlarda oyuklara moyuklara saklandılar. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem tam Vadiye gelince üzerlerine çullanacaklar. Böyle bir plan yaptılar.

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem on iki bin kişiyle yola çıktı. O arada, o arada Ashabı kiram Ashabı kiram ha Ashabı kiram bu ayetlere konu olan hatayı yaptılar arkadaşlar. Şimdi Mekke fethedildi, Mekke'nin fethedilmesi ne demek, başkenti ele geçirdin, ülke senin demek. Bütün Arap Yarımadası senin oldu. Beş saat sabah namazıyla öğle namazı arasında bir kıtayı teslim aldılar. Bildiğiniz kıta. Şimdi o kıtada dokuz tane ülke var arkadaşlar. Kıta onların oldu, düşman bitti, tertemiz oldu her şey. Ashabı kiram gidiyorlar. Bir tanesi dedi ki: "yahu gidiyoruz ama kimse önümüze çıkacağı yok, bu ordunun karşısına kim çıkar, artık biz galip gücüz bu dünyada, bu kalabalığı yenen ordu olmaz" diye bir cümle kullandılar. Bu kadar. Bu kadar. O gün sabah namazını filan kaçırmadılar. "Bu kalabalığı yenen güç olmaz" dediler.

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem de düşmanın şakası yok ciddi olalım diye tembihatta bulundu. Aynı Uhud'da olduğu gibi Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem ciddiye alıyor. Onlar "ya süpürürüz onları" gibi bir mantık güdüyorlar. Büyükleri Ashabı kiramın da akıl edip "çabuk tövbe edin böyle bir şeyden" de diyemediler. Onlar da demek ki Mekke'deki rehavet içinde bulundular. Belki o mesela Ebubekir değildi bu cümleyi söyleyen, Ömer de değildi ama susturmaları böyle bir şeyi söyleyeni. Çünkü Kur'an'ı Kerim hani kalabalığınıza güveniştiniz ya o gün diye başlıyor ayette. Kritik nokta Ashabı kiramın Allah adına çıktıkları yolda kalabalığına güvenmesi olmuş. **إِذْ أَعْجَبْتُمْ كَثْرَتَكُمْ** Kalabalığınıza güvenmiştiniz o gün."

Hayır, Allah adına çıkan, kalabalığına, demokrasisine, seçimine, parasına, gazetesine, okuluna, derneğine, vakfına değil, Allah'a itimat edecek. Gerisini nokta gibi görecektir. Bütün dünya senin olsa Allah sana yürü demedikçe bir adım atamazsın böyle iman etmen lazım. Kur'an'ı Kerim Bakara Suresi'nde: "nice küçük gruplar, koca koca orduları perişan etti bizim yardımımızla" diyor. Tevbe Suresi'nde de: "hani kalabalığınıza güvenmiştiniz o gün nasıl dünya dar oldu size" diyor. Meğerki onların bu cümlesi üzerine Hevazin'i kıskırtıp Vadiye gönderen de Allah. Ders verecek. O dersi ashabı kirama verecek. Kıyamete kadar Allah için yola çıkan herkes ders alsın bundan diye. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem uyarısına rağmen ashabı kiram sallana sallana Vadiye geldiler. Bunlar da insanlar tepelerde durdular. Bir baktılar ki Vadi boş. "Hani bu Hevazin bizim karşımıza çıkacaktı, gördün mü biz size dedik bu ordunun önünde kim durur" dediler.

Vadinin bir ucunda Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem o tepede de bekliyorlar. Son ordunun son on iki bininci kişisi de Vadinin dibine gelince taş ve ok yağmurunu başlattılar. Birden on bin taş on bin mızrak çullandı ashâbı kiramın üzerine. O, Mekke'yi fethedip sallana sallana gelenler, kaçtılar. Hayvanları yaralandı, hayvanlar ürktü, bir de sabah namazı vaktiydi, nerden ne geldiğini de anlayamadılar, gökten bir şey düşüyor sandılar önce. Kayaları yuvalıyorlar işte can havliyle son darbesini vurmaya çalışan bir düşman. Öleceğini biliyor, sonunda öleceğini biliyor. Taşları vuruyor, kayaları yuvarlıyor, mızrak atıyorlar, ağaç atıyorlar, ne bulursa atıyorlar ama sallana sallana giden bir ordu ne kadar güçlü olursan ol kafana taş düşüyor. Ee sen dik durmaya mızrağına vesairene sarılıyorsun develer ürktü kaçtı.

Bu perişanlık çok kötü oldu, ashâbı kiram gerisingeri kaçtılar. Mekke'de on bin kişi Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemle beraber fetihteydi. Sadece sekiz kişi kaldı Efendimiz'in yanında arkadaşlar. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem beyaz bir katıra biniyordu, hayvanından indi, hayvan da ürktü çünkü. Hayvanından indi belindeki kılıcı aldı "ben Abdulmuttalip'in oğlu Muhammed'im buradayım" dedi. On bin kişilik ordunun önüne böyle çıktı Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem. Yanında amcası Abbas ve Ebu Süfyan bin Haris diğer amcası, iki amcası, iki amcası Bilali Habeşi sadece sekiz kişiler orada. On bin kişinin önüne dikildiler. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem bu olayın tamamı on dakikada oldu ama. Ölüm çünkü bir saat sürmüyor arkadaşlar. Mızrak kafana geldi mi ölüyorsun. Bir saat içinde ölmüyorsun. Bu adamların bütün barutu on dakikalık zaten. Yapacakları da buydu ama ashâbı kiram kaçtılar. Kaçtılar arkadaşlar. On bir bin dokuz yüz doksan dört kişi kaçtı. Yani böyle rakam net değil ama anlatmak için söylüyorum, kaçtılar.

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem Abbas'a döndü, amcasına: "Amca senin sesin gür biraz" dedi "çık şunlara de o ağacın altında beyat eden 600 kişi neredesiniz" de, "şu Bakara suresi dinlemiş adamlar neredesiniz gelin, de" dedi. Niye Bakara suresi diyor. Çünkü İsrailoğulları onlar için cihada giden peygamberlerini yalnız bırakmışlardı. Yetmiş beş bin kişiyle çıktıkları yolda iki bin kişi bıraktı peygamberini. Bu olayı daha önce dinledi ashâbı kiram. "Hey Bakara suresi dinleyenler! O ağacın altındakiler! Peygambere ölümüne beyat edenler! Ensar, neredesiniz?" Abbas radiyallahu anh bağırdı ama arkadaşlar, ölüm korkusu çok kötü. Bir defa gafil yakalandın mı sen ondan sonra rüzgâr da esse bomba düşüyor zannediyorsun. Aslında o kadardı. Okları bitti, taşları bitti onlar da şimdi kaçacak yer arıyorlar. Ama bizim taraf çöktü. Bunun üzerine sadece seksen kişi kadar gelmişler Efendimiz'in yanına. Bu çareye seksen kişi icabet etmiş. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem o seksen kişi ile bir de yedi sekiz kişi kendileri on bin kişinin üzerine yürüdüler arkadaşlar. "Ben Allah'ın Resûlü'yüm, bugün yalan günü değil, gerçek gündür!" diye bağıarak üzerlerine yürüdü. Müşrikler de "bunlar ölmüştü, nereden seksen kişiyi böyle nasıl geldi" diye düşünürken işte ashâbı kiram orada ölüm yok filan zannettiler ama orada ama iki yüz üç yüz kişi şehit düştü o arada büyük zayıf oldu. Geldiler, yarım saat içinde müşrikleri temizlediler oradan. Ama mağlubiyeti de tattılar. Ölüm korkusunu tattılar.

Kur'an'ı Kerim Tövbe suresinin 25. ayetinde ve 26. 27. ayetinde bu olayları anlatıyor. Bunu Kur'an'ı Kerim, Allah'a itimadın dışında bir şeye bel bağlayanları akıbeti olarak anlatıyor. Ashâbı kiram Mekke'de "ohoo bu kalabalığın önüne kim dayanır" diye Allah'a itimadın dışında asıl asıl kaynağın dışında bardak sularına itimat etmeye kalkınca canlı ders verdi orada Alla Teâlâ. Sonra Taif'e gittiler orada, önlerine bir daha kimse çıkmadı zaten. Ondan sonra Arap Yarımadası değil, kâinat ayalarının altına serildi. Burada kardeşler, bu birinci ders. Başta Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem komutan olarak bulunmuş olsa bile biz bundan ders çıkarıyoruz. Bedir kahramanı olarak Kur'an seni övmüş olsa bile on sene peygamberin arkasında sabah namazı kılmış birisi olsan bile stratejik hata

yapmayacaksın. Stratejik hataları Allah affetmiyor. İtaatsizlik yapmayacaksın. Ha sabah namazına mı kalkmadın? Kaza edersin Ğafur'ur-Rahim'dir. Ümmet-i Muhammed'e mal olacak stratejik hata yapamayacaksın ama. İslam'ın ordusunu ümmet-i Muhammed'i zayıf gösterecek hata yapmayacaksın. O arada yanlışlıkla orucunu yedin, Ğafur'ur-Rahim bir Allah'ın var merak etme sen. Ama ümmet-i Muhammed'e yönelik hata yapma. Cemaatine zarar verme. Sen, ümmet-i Muhammed'in ilk neslisin. Seninle Allah yeryüzünde şirki silmek istiyor. İslam'ı kökleştirmek istiyor. Sen, Allah'a itimadin dışında kalabalığa, yoğunluğa, dedene, nenene, silahına güvenmeye kalkarsan Allah Teala hemen tokadını vurur, vurdu nitekim.

Arkadaşlar,

Aşere-i mübeşşere de bu olayın içinde. Çünkü sekiz kişi vardı bu sekiz kişiden iki tanesi Efendimiz'in amcasıydı. Üçüncü de Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem. Geriye beş kişi kalıyor, gene beş tane aşere-i mübeşşere yok meydanda. Yani dev adamlar bu hataya düştüler. Niye? Allah murad etti ki onların üzerinden bize büyük bir ders versin. Ama sonra Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in gönlünü aldılar arkadaşlar. Bin pişman oldular bu yaptıklarına. "Biz de haksız değildik gel bunu tartışalım" filan demediler. "Affet bizi ya Resûlullah" dediler. Anladılar hatalarını. Zaten ayet indi. Konuşmaya mecal kalmadı.

Burada bir başka sıkıntı da arkadaşlar, o seçimden sonra girenler oldu ya partiye. İki bin kişi. Bu bozgunu görür görmez hemen kenara çekilmişler. Ne konuştular biliyor musun? "Arkadaşlar, Muhammed'in sihri bozuldu." Bir saat sonra sihir yeniden tuttu diyelim onların mesajıyla. "Elhamdülillah, biz biliyorduk peygamberin güçlü olduğunu" dediler. O gün de böyleydi bugün de böyledir yarın da böyle olacak. Dava demek din demek her renkten bulundurmak demektir. Sen bir vakıf kurdun, vakfın medyatik olduğu zaman herkes sana bağış yapmak ister. Ama medyatik bir vakıf değilsen ya da medya senin aleyhinde bir zil çaldıysa bir yerden, bitti. Sen elektrik parası da ödeyemezsin bir daha. Gittin sen. Bütün o hizmetler, yaptıkların hepsi boş. Yeryüzünde hayat böyledir. Yalnız cennet vefanın yüzde yüz geçerli olduğu yer olacak. Cennette bırakmak yok. Cennette yüzde yüz dostlar bir arada olacak. "Ğil" kimseye karşı her hangi bir kin, nefret, kıskançlık kimsenin kalbinde bulunmayacak. "ونزعنا مافي صدورهم من غل" Sadece cennette. Cennette hiçbir şüphe yok. Kalpler berrak. Yüzünü nasıl görüyorsan kalbi de öyle. Orası cennet. Dünyada yüzlerle kalpler hep farklıdır.

Arkadaşlar,

Şunu büyük bir ders olarak bir kenara koyacağız. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bile sıkışılan noktalarda yalnız kaldı. Ha sonra toparladı ashabı kiram. Allah onlara mağfiret etti. O ayrı bir şey. Biz dersimizi çıkarıyoruz. Formül öğreniyoruz biz. Bu kadarla da bitmedi. Hevâzin çok zengin bir kabileydi. Yirmi beş binden fazla büyük baş hayvan kadı onlardan ganimet. Tamamı esir oldu Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in elinde. Büyük bir ganimet yani büyük bir servet. Ben şöyle diyeyim. Yani kabul edin ki ashabı kiram on bin kişi Medine'den geldiler. Onların bütün büyük baş hayvanı beş bin kişiydi veya değildi. Beş bin büyük başları vardı. Bir günde beş kat daha büyük bir servete sahip oldular. Böyle kabul edelim. Yani bir gün içerisinde milli gelir beş katına çıktı. Ondan bir hafta sonra Taif fethedildi otuz katına çıktı o rakam. Ondan sonra da bir daha geri gelmedi. İnan sarayı geri geldi ondan sonra hamd ile. Büyüyerek gitti. Bu mal imtihanı ikinci olaya neden oldu Huneyn'de.

Biliyorsunuz Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'den ensarin, yani Yesribliler'in himayesinde hicret etti. Onlar "hanımlarımızı koruduğumuz gibi seni koruyacağız ya Resûlullah" diye gittiler. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem de gerçekten onların bu vefasını gördü. Efendimizi hanımlarından daha çok korudular. Çocuklarından daha fazla korudular. İspat ettiler bunu. Bedir'e Sad bin Ubade gittiğinde Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem "beni koruyacak mısınız" diye böyle bir tereddüt gibi bir soru sorduğunda ayağa kalktı "ya Resûlullah! Korumak da ne demek? Atını denize sür, peşinden geliriz senin" dediler. Gerçekten böyle vefa gösterdiler. O yüzden Kur'an-ı Kerim ensarı överken, böyle açıyor cennetin kapılarını da onlara cenneti gösteriyor. Öyle övüyor onları. Gerçekten büyük iş yaptılar. Eğer İslamiyet onların himayesini bulmasa belki Allah başka himaye gösterecekti ama bugünlere İslamiyet'i onlar getirdiler. Onun için Efendimizi sallallahu aleyhi ve sellem "ensarı sevmek iman alametidir" buyuruyor. Ensarı sevmemek de münafıklık alametidir. İslam, demek onlar demek. Bu kadar güçlü konumları var. Fakat arkadaşlar, onlar da pot kırdılar. Efendimiz sallallahu aleyhi ve selle işte Şevval'in sekizinci günü Hevâzin'de karşılaştı, müthiş bir bozgun oldu. Yüzden fazla sahabe şehit oldu. Efendimizin yüreği yaralandı. Öğle vakti her şey ters döndü elhamdülillah. Ashabi kiram muzaffer hale geldiler. Bir günde bir haftada iki zafer yaşamış oldular. Fakat elde edilen ganimetler sorun oluşturdu. Şimdi Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem bu ganimetleri dağıtırken şöyle bir siyaset güttü. Baktı ki hani o iki bin kişi sonradan katıldılar, küçük bir risk anında kaypaklık gösterdiler. Kaypaklık gösterdiler. "Muhammed'in sihri bozuldu, aldattı bizi" böyle kötü kötü laflar kullandılar. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem böyle Muhammed'in sihri bozuldu, bugün anlamıştık biz" gibi kaypaklık gösterenlere bol bol ikramiyede bulundu. Çünkü adamların değeri iman değil. Ekonomik değerleri var adamın. Bedellerini ödedi Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem. Hesap yapacak olursak yüzer iki yüzer deve verdi onlara. Adam, elli sene çalışsa beş deve alamaz. Bir deve demek iyi bir araba demek bu gün için. Hala devenin fiyatı öyledir. Hala yüksek bir hayvandır. Çok bol etli ve çok iş gören bir hayvan. Yani bir ailenin bir devesi bulunması demek, orta halin üzerine çıkması demek bugünkü şartlarda. Fakir, deve bulundurulamayan aileye verilen isim. O günkü ekonomik literatürü söylüyorum. Yani yüz deve demek şimdiki anlamla iki yüz üç yüz işçisi lan bir fabrika sahibi olmak demek. O develeri taşıma kirasına versen kervanlara ihya olursun. Şimdi adamın kendisinin bir devesi yok, sabahleyin Muhammed'in sihri bozuldu, diye hakaret etmiş. Öğlede sonra yüz deve ikramiye alıyor. Yüz yüz yüz yüz develer bitmiş. Şeytan geldi ensara dedi ki o zaman "ee sekiz sene önce canınızı verdini Muhammed'e. Bir deve vermedi siz şimdi" dedi. Gençleri ensarın genç kadroları, oturdular dediler ki "bu normal tabi. Muhammed akrabalarını buldu. Mekke'den kovulmuştu, onun için bize gelmişti. Şimdi geri dönecek muhakkak" derken yarım saat içinde ensar ikinci bir grup oldu. "Bizi Muhammed attı bir kenara yakışmadı ona" Üstelik oturmuşlar "Allah Muhammed'i affetsin çok hata etti" böyle bir de dini bağlantısını da kurmuşlar bu işin.

Arkadaşlar, arkadaşlar,

Kimse tarikat ehli olduğu için, hoca çocuğu olduğu için, kürsülerde vaaz ettiği için ayağını kaymaz zannetmesin! "وَالَّذِينَ تَبَوَّأُوا الدَّارَ وَالْأَيْمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ" Kur'an'da ondan fazla ayette övdüğü, sevdiği insanlardan konuşuyoruz şimdi. Mümin olduklarına Kur'an şahitlik ediyor. Peygambere can siper yapmışlar, sadık insanlardan konuşuyoruz. İman kimsenin cebinde kimlik kartı değil. Yüzde yüz garanti değiliz. Dediğimize karşı fitne sokacak nesnelere karşı yirmi dört saat teyakkuzda olacaksınız. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem ne buyuruyor: Akşam evine mümin girip kâfir çıkabilir insan, diyor. Biraz önce mucizeyi gördüler. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi gördüler tek başına, on bin kişinin üzerine yürüdü. O kahramanı gördüler. İki saat sonra "vardır bir hikmet bunda canım" diyemediler arkadaşlar. İş deveye, paraya gelince gitti her şey. Gitti! Hemen Efendimiz sallallahu

aleyhi ve selleme haber verdiler: “ensarın içinde çok kötü bir kıpırdanma var ya Resûlullah” dediler. Efendimiz de filan çadıra ensar toplansın diye talimat verdi. Ashabı kiramdan amcası, yani muhacirlerden de içeri girmek isteyen oldu, “siz gelmeyin içeri” dedi. “özel konuşacağım bunlarla” dedi. Muhacirlerden, Mekkeliler’den kimseyi sokmadı. “Herkes toplanınca bana haber verin” dedi. Bütün ensar bir yere toplandılar. Efendimiz geldi, mübarek yüzü kıpkırmızı olmuş. Üzüldüğü belli. Hemen ensarın büyükleri ayağa kalktılar. “ya Resûlullah” dediler. “bu terbiyesiz sözü gençler söyledi, bunu bize mal etme” dediler. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem de “doğru mu bu söz, söylediniz mi böyle bir şey” “söyledik Allah seni affetsin, nasıl böyle bir şey yaparsın” diye ona da söylediler üstelik.

Arkadaşlar,

Bu işler böyle. İnsanla uğraşıyorsun. İnsanla uğraşıyorsun. Her an tokadına hazır olman lazım. Evlat, baba döver mi? Liç bile eder. Talebe hocasını kovar mı? Sakalını bile yolar. Sakalını da yolar. Mürit şeyhine hakaret eder mi? Postunu et diye yedirir ona. Hazır olacaksın! Eğer böyle bir şeye hazır değilsen sen hakiki şeyh değilsin demektir. Böyle bir darbeye hazır değilsen sen hocalığı hak etmedin demektir. İşte peygamber aleyhisselam.

Arkadaşlar,

Şu anda anlattığım olayı imam Buhari’nin Sahih’inden naklediyorum. Bölüm açmış İmam Buhari: Huneyn’de Ensarın Tutumuyla İlgili. Hikâye anlatmıyorum. Tarih kitabından da nakletmiyorum. Sahih hadisten naklediyorum. Ne? Ne konuşuyoruz? Allah, bize kıyamete kadar ders örneği olarak ashabı kiramı gösterdi. Onu konuşuyoruz. Biz kendimize ders çıkaracağız. Sen de yönetici olduğun vakıfta yönetim kurulunda ayağa kalıp “başkan! Sen yıllardır” diye başlarken kime benzediğine dikkat et istiyor Allah Teâlâ. Tam tam iş görülecekken İslam’ın yüzü gülecekken sen ayağa kalkmıştın ve gücü bölünmüştü o derneğin hatırlıyor musun? Tam caminin cemaati dolacakken sen "bu imamın sakalı niye kısa?" dedin cemaat ikiye bölündü, müminlerin yarısı namaza gelmedi ondan sonra hatırlıyor musun? Hatırlıyor musun senin dedikodun yüzünden imamın yaptığı vaazı kimse dinlememişti bir daha. Yani bunlar kıyamete kadar hepimiz için ders. Hepimiz kendimize pay çıkaracağız. Ne konuştun, konuştuğun sonra ümmette kaç mâl oldu? Stratejik hata yaptıysan vay haline senin. Kırdığın kadar düzeltmen lazım. Ama bireysel hatalar Allah gafûrur rahim hacca gittin onları affeder, Allah kadir gecesinde affeder, cuma gecesinde affeder onların affı kolay. Yeter ki dine mal olan iş yapma. Sonra Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem "niye böyle dediniz?" buyurdu. "Ya Resûlullah" dediler. "Bizim kılıçlarımızdan hala Mekkelilerin kanı damlıyor." Ne demek? Yani biz Uhut'ta, Bedir'de, Hendek'te müşriklerle savaştık, biz yendik adamları bizim parçaladığımız adamların çocuklarına getirdin sen mal verdin, şimdi bizi aç kaldın burada." Yani askerlik maaşlarımızı bile vermedin demeye getiriyorlar. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem onlara uzunca konuşmalar yapmış. Buyurdu ki en son cümlesi olarak "bakın ensar" dedi. "Ben onlara deveyi uygun gördüm, size de kendimi uygun gördüm, beğenmediniz mi beni?" buyurdu. Tabi olayın dışında Enes ibni Malik çadırın dışında dinliyor o olayı naklederken diyor ki; "yüzlerce bebeği bir araya koysan nasıl böyle ağlasalar birden, öyle bir ağlama fırtınası, hüzün, mahzuniyet ortaya çıktı. Çok pişman oldular. İşte her biri söz verdiler "Ya Resûlullah biz böyle bir şey istemiyoruz, biz korktuk ki sen artık duygusal olarak Mekke'ye geri gidersin bir daha Medine'ye gelmezsin diye düşündük" O zaman buyurdu ki "bütün insanlık bir Vadiye koşsa, ensar bir başka tarafa gitse ben o taraftanım" buyurdu.

Bu vefa olarak, Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem vefa düzeyini gösteriyor. Babasının, dedesinin toprağını fethetti çok rahatlıkla "başkent burası çocuklar artık burada kalacağız" diyebilirdi

kimse onu ayıplamazdı ama zor günün dostunu ihmal etmedi. "Zor gününde siz benimle beraberiniz değil mi?" dedi. "Evet, Ya Resûlullah" dediler, "ben de şimdi sizinle beraberim. Siz fetihten önce bana geldiniz ben de fetihten sonra size geliyorum" buyurdu. Onlar da dünyadan hiç bir şey istemediklerini bu konuda Allah'ın affını talep ettiklerini söylediler. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem bunlarla kucaklaştı. Bu operasyon da bu şekilde düzeldi. Ama bizi ilgilendiren bölümü ne arkadaşlar? Ne?

Başkan, hoca, şeyh, etrafındakileri çelik halatlarla kendine bağlı zannetme. Bir gün senin büyük günahını görüp ondan dolayı da seni kapıdan kovabilirler. Bir tarikatvari hikâyedir. Özü hakkında bilgim yok ama konumuzu aydınlatması bakımından çok önemli. Şeyh efendinin biri bir kaç müridi ile veya işte kalabalık bir müridi ile tekkesindeler. Tarikatta manevi âleme açılan göz sahibi olmak önemli bir hedeftir. Yani duvarın arkasında ne olup bittiğine dair işaret almaktır hedef. Manevi bir yükseliştir. Müritleri şeyh efendinin epey bir zaman yanında kalmışlar yıllar yıllar kalmışlar. Bir gün bir tanesi bir rüya görmüş. Rüyasında şeyh efendinin cehennemlik biri olduğunu görüyor. Arkadaşlarına demiş ki "arkadaşlar ben böyle bir rüya gördüm bizim şeyh cehennemde kayıyor." Öbürü demiş, ben de gördüm, ben de gördüm, bende gördüm. Meğer hepsi görmüş ya, "bu kadar rüya aynı anda bize gösterildiğine göre bu sapık adamdan kurtulun demek istiyorlar bize" diye anlamışlar. Bir bir dağılmışlar. Bir tanesi de rüya görmemiş, "benim bir şey gördüğüm yok" demiş. Ben buradan devam ederim böyle. Şeyh bir gün gelmiş "oğlum nerede gerisi bu çocukların?" demiş. "Şey efendim, şey efendim" demiş. "Ya oğlum nerede bunlar, nereye gittiler?" demiş. Kaç gündür tekkeye gelen yok. "Efendim" demiş. Onlar bir rüya gördüler de. "Oğlum ben kırk seneden fazla kendimin öyle olduğunu görüyorum" demiş. "Ama Allah'ın kapısından başka bir kapı olmadığı için cehenneme de koysa öyle gidicem" demiş. Meğer bunlar gördüğü rüyayı kırk senedir görüyormuş adam zaten. Ama kovsa da cehenneme de koysa Allah'ın kapısında kalmak maharet. Sen madem beni cehenneme koyacaksın ben de kendimi alkole veriyim demek marifet değil. Kıldığım namazdan zaten hayır göreceğim yok benim bari dükkânda durayım diyebilirdi, demiyor. Herhalukarda sonra o müritler bir rüya daha görmüşler ki bu rüya ters meğer. Şeyh sonunda cennete giriyor bunlar da cehenneme girmeyeceğiz derken cehenneme giriyorlar sonunda. Tekrar tekkeye geldiklerinde şeyh efendi yokmuş, o âlemde vefat etmiş iş işten geçiyor. Bu ayet, hadis değil. Ama biraz önce ayet okuduk hadis okuduk arkadaşlar.

Şimdi meselenin özeti ne kardeşler? Huneyn Vadisi Mekke'ye yirmi altı kilometre. Ama beyinlerimize sıfır kilometredir. Hep Huneyn Vadisi'ndeyiz biz. Kâfirlerin haber bombardımanına inanarak Allah'ın dinini yalnız bıraktığımız günleri hatırlıyor muyuz? Geleceği bozuk olur sonra maaşı olmaz, iyi bir işi olmaz diye çocuklarımızı Kur'an eğitimine vermeye cesaret edemediğimiz günleri hatırlıyor muyuz? Huneyn Vadisi orası işte. Kızımı isteyen olmaz diye ya da çıplak vaziyette bayramlaşmaya götürdüğünü hatırlıyor musun? Huneyn Vadisi orası. Orada sen Allah'ın tesettür emrini yalnız bıraktın. Komşular güler diye hadi namaz kılacağız diye ezanı hatırlatmaya utandığın günü hatırlıyor musun? Huneyn Vadisi orasıydı. Allah hikâyeye anlatmıyor. Ne anlatıyor? Ders anlatıyor. Ashabı Kiram ok yağmuru altında kaçamak yaptılar. Gerçekten de canları tehlikeye girdi, adamın devesi on tane mızrak isabet almış. Deve çökmüş yürüyerek gitmeye korkmuş geri kaçmış. Sen sadece haber bombardımanına haber yalanlarına inanarak Kur'an'ı yalnız bıraktın. Sadece geleceği olmaz, işsiz kalır dediğin için dedikleri için sana böyle inandığın için çocuğuna abdestin farzlarını bile öğretemedin. Başkanı sakallı olan, Kur'an okunan vakfa bile gönderemedin, orada tescil edilir diye korktun. Huneyn Vadisi uzaklarda değil. Huneyn Vadisi evimizdedir. Evin içinde bir vadi var. İki dağın arasında cennetle cehennem dağlarının arasında o vadiye girilir. O vadide ayağın kaydıysa vay haline. "En büyük Allah'tır" dediğin halde SSK'ya daha çok güvendiğini hatırlıyor musun? Orası Huneyn

Vadisi'ydi işte. İki amcan var, zengin olanına ayda bir telefon ettiğin halde fakirini iki senedir aramadığını hatırlıyor musun, orası Huneyn Vadisi'ydi işte. Allah sıla-ı rahimi emrettiği halde sen paranın etkisiyle sıla-i rahim tercihi yapmıştın.

Kardeşler,

Allah peygamberini en güzel örnek olarak bize gönderdiğini söylüyor, en güzel örnek peygamberdir sallallahu aleyhi ve sellem. Örnek bu işte. Buradan örnek çıkarıyoruz. Sakalını örnek almak yetmiyor. Tamam sakalını da örnek alacağız ama yetmiyor. Tavafını örnek almak yetmiyor. Tavafı kadar Huneyn'i de örnek alacaksın ders çıkaracağız. Çünkü Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve onun ashabı -Allah onlardan razı olsun- her halükarda bizim için en güzel örneklerdir. Hele hele Kur'an bir işaret çektiyse bize o çokluğuna güvendikleri gün diye bir şeye işaret ettiyse, bundan biz ders içinde ders çıkarmak zorundayız. Yoksa bu Kur'an'ı niye okuduğumuzu anlatamayız kimseye.

Burada küçük bir not ilave etmem gerekiyor arkadaşlar. Bütün bu olaylar bunlardan daha vahim olaylar Ashabı kiramın başına geldi. Bunlar onların değerini Allah katında düşürmedi. Yine Allah onları sevdi. Çünkü küçük bir ayakları kaydı, hafif bir sersemlik geçirdiler, eskisinden daha hızlı Allah'a koşular. Hataları da sevaba dönüştü bu sefer. Çamurda batmadılar. Çamurlandılar, çamura batmadılar. Sonra o çamuru temizlediler. O yüzden bu tip olaylardan dolayı sakın Ashabı kiramın içimizdeki, gönlümüzdeki değerini düşürmeye kalkmayalım, çarpılır insan Allah muhafaza buyursun. Allah bu ayetten sonra da rahmetini onlara nasıl coşturduğunu anlatıyor.

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ

"Peygamberi de hepsini de sildi süpürdü temizledi Allah" diyor. Allah'ın affettiğini mi sen devam ettireceksin? Zavallılar sırf bize ders olsun diye bu badireleri geçirdiler. Bin bir kere teslim oldular Allah'a. Bize ders olsun diye Allah bunları başlarına getirdi. Onlar değer kaybetmedi bu işten değerleri artarak çıktılar. Ateşe girdiler biraz daha çelik olup çıktılar. Bir daha, bir daha, bir daha, bir daha. Allah affetti onları peygamberi affetti. Bizim hâşâ, hâşâ böyle bir şey düşünme hakkımız yok ki. Allah onlardan razı olsun bize ne güzel dersler bıraktılar. Dileriz Allah onları da bizleri de havz-ı kevserin etrafında buluşup peygamberiyle hasret gideren kullarından eylesin.